

کتابها و نشریات قازخانیان از قاجارستان

• بیاض شعر

• گردآورنده: سیدمیرزا امینزاده

• دوشهنه ۲۰۰۲ - ۹۲ صفحه

• بنیاد فرهنگ تاجیکستان، کانون بین‌المللی عالمپور.

کتاب حاضر، برگزیده‌ای است از اشعار شعرای نامی پارسی در موضوعات گرناگون. گردآورنده کتاب براساس موضوعاتی که شعر از آن زمینه ابیات یا اشعاری سروده‌اند، آن‌ها را از دفترهای اشعار آنان برگزیده و در کتاب گرد آورده است.

«عشق»، «علم و عمل»، «ادب و حلم»، «استاد و شاگرد»، «پرخوری و نفس»، «نامیدی»، «دوستی»، «بی و فایی»، «مردی و جوانمردی»، «دلستگی به وطن» و... موضوعاتی است که گردآورنده کتاب درباره آن‌ها ابیاتی از: سعدی، حافظ، فردوسی، عطار، ابن‌یمین، نظامی، ناصرخسرو، مولوی، صائب، روذکنی، بیدل و.... دیگر ستارگان درخشان آسمان پهناور شعر پارسی برگزیده و در کتاب گرد آورده است.

• تاجیکستان در آئینه تاریخ

• کتاب دوم: از آریان تا سامانیان

ЭМОМАЛӢ РАҲМОНОВ

ТОЧИКОН ДАР ОИНАИ ТАҶРИХ

КИТОБИ ДУЮМ

АЗ ОРИЁН ТО СОМОНИЁН

ДУШАНБЕ
«Ирфон»
2002

۳۸۰

• امامعلی رحمانوف — ۱۲۶ صفحه

• دوشنبه، «عرفان» ۲۰۰۲

این کتاب مجلد دوم کتابی است که نخستین مجلد آن در سال ۱۹۹۹ منتشر شده است. کتاب در چهار باب تنظیم شده: باب اول: «قرن بیست و یکم قرن فرهنگ صلح و وحدت انسانیت»، باب دوم: «گسترش دولتداری و تمدن آریایی در عهد هخامنشیان»، باب سوم: «روستاخیز آریانا و نفوذ دولتداری و تمدن هلنی»، باب چهارم: «سلسله تورانیان و احیای دولتداری و تمدن آریایی».

نویسنده کتاب «امامعلی رحمانوف» که رئیس جمهور تاجیکستان است، باب اول کتاب را با بحثی درباره صلح و یکپارچگی انسان‌های کره زمین و جلوگیری از تنش و کاهش درگیری‌ها و جلوگیری از آغاز جنگ هسته‌ای در قرن بیست و یکم شروع می‌کند. آنگاه نویسنده در ادامه به گوشه‌هایی از تاریخ کهن مردم تاجیکستان که پیوند جدایی ناپذیری با تاریخ ایران دارد می‌پردازد.

در فصل چهارم، بحث نسبتاً مفصلی درباره پیشینه ایرانیان و تورانیان شده و در ادامه نویسنده از سیاست «شوونیستی» پان ترکسیت‌ها که از این موضوع به سود خود بهره‌برداری نموده‌اند شکوه نموده که چگونه در جریان تأسیس جمهوری تاجیکستان بخش‌های وسیعی از

خاک تاجیکان را از سرزمین اصلی آنان جدا نموده و ضمیمه جمهوری ازبکستان نموده‌اند. نویسنده اساساً ناسیونالیسم افراطی از هر نوع آن را نکوهش نموده و عواقب ناگوار آن را گزند نموده است. در پایان کتاب فهرست مأخذ آن و نیز تصاویر چهار رنگی از برخی اشیاء و سکه‌های یافته شده در تاجیکستان چاپ شده است. مطالب کتاب به دو خط «فارسی» و «سیریلیک» هر دو در یک مجلد به چاپ رسیده است.

● عبدالقادر بیدل

● آثار در هشت جلد، جلد پنجم مثنوی‌ها

● به سعی و کوشش و مقدمه و توضیحات بابک رحیمی

● دوشنیه، نشریات «ادیب»، ۱۹۹۳—۶۶۹ صفحه

بیدل و بیدل‌شناسی در تاجیکستان از جایگاه والایی برخوردار است و دقایق و ظرایف شعر و سبک او و نازک خیال‌بیان مورد توجه شعرا و نویسنده‌گان بسیاری قرار داشته است. این کتاب نیز جلد پنجم از یک مجموعه هشت جلدی آثار بیدل است که در آن سه مثنوی بلند بیدل با نام‌های «طلسم خیرات»، «محیط اعظم» و «طور معرفت» به چاپ رسیده است. کتاب با مقدمه‌ای در معرفی این سه مثنوی آغاز می‌گردد و در پایان نیز توضیحات و شرح پاره‌ای واژه‌ها آورده شده است.

● اخبار (آکادمی علوم جمهوری تاجیکستان)

● شعبه علوم جمیعت‌شناسی

● شماره ۳، سال ۲۰۰۵

● سردبیر: ف. ت. طاهروف، مدیر مسئول: علی محمدی

این فصلنامه در سال ۱۹۵۲ تأسیس شده است و در هیئت تحریریه آن کسانی چون: علی مردانف، عشورف، منیازوف، مختاروف، پرمشايف، رجب اف و رستم اف و.... قلم می‌زنند. مقالات مجله به دو زبان روسی و فارسی (الفبای سیریلیک) به چاپ رسیده است. در این شماره به مناسبت هزار و بیست و پنجمین زاد روز این سینا دانشمند برجسته ایرانی مقالاتی در مجله به چاپ رسیده است.

تاریخ، مردم‌شناسی، زبان‌شناسی، ادبیات‌شناسی، فولکلور، حقوق، شرق‌شناسی، سیاست و تعلیم و تربیت و روان‌شناسی، موضوعاتی است که مقالات چاپ شده در مجله پیرامون آن هاست.

مقالات این شماره از نظر کیفی خوب و دارای بار علمی نسبتاً خوبی است.

АХБОРИ

АКАДЕМИЯ ИЛМҲОИ ЧУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

ШУЪБАИ ИЛМҲОИ ҶАМӢЯТШИНОСӢ

ИЗВЕСТИЯ

АКАДЕМИИ НАУК РЕСПУБЛИКИ ТАДЖИКИСТАН

ОТДЕЛЕНИЕ ОБЩЕСТВЕННЫХ НАУК

№3
2005

• فرهنگ

۳۸۲

• شماره ۵، سپتامبر—اکتیبر ۲۰۰۵

• سردبیر: حمزة کمال

نشریه «فرهنگ» از سال ۱۹۹۱ تاکنون از سوی بنیاد فرهنگ تاجیکستان به چاپ می‌رسد. برخی نویسنده‌گان آن این افراد هستند: نور محمد امیرشاھی، زلفیه عطایی، عسگر علی رجبزاده و پروانه جمشید. در شورای مشاوران این مجله علاوه بر محمدجان شکوری، احرار مختاروف، کمال عینی و چند نفر دیگر از تاجیکستان، قهرمان سلیمانی و گلناز سعیدی از ایران، دو نفر از افغانستان و یک نفر از ازبکستان حضور دارند. برخی از مقالات مجله به زبان فارسی و تعدادی هم به زبان روسی چاپ شده و تعدادی از مقالات با الفبای پارسی و برخی هم با خط سیریلیک به چاپ رسیده است.

در این شماره از مجله فرهنگ مقاله‌ای از زنده یاد مجتبی مینوی تحت عنوان: «دادستان‌های حمامی ایران در مأخذ غیر از شاهنامه» که در سال ۱۳۵۴ در مجله «سیمرغ» به چاپ رسیده بود، چاپ شده است. افزون بر این، دو مقاله دیگر هم از دو زن ایرانی به نام‌های: «روابط فرهنگی و هنری میان دو کشور ایران و تاجیکستان» از خانم هما عباسیان و «دخوا مسافر روشنایی» از خانم میترا بیات به چاپ رسیده است.

ХУЧАНД

No 2

خجند

2005

۲۸۲

تصویری از آرامگاه بابا طاهر در شهر همدان، زیست بخش آخرین صفحه مجله، (صفحة پشت جلد) شده است.

خجند

● شماره ۲، سال ۲۰۰۵

● سودبیز: عطاخان سیف الله یف

مجله «خجند» ماهنامه‌ای است ادبی، علمی و اجتماعی که از سال ۱۹۹۸، توسط حکومت ولایت سغد منتشر می‌شود. قطع مجله وزیری است و این شماره در یکصد صفحه منتشر شده است. برخی نویسنده‌گان «خجند» عبارتند از: تردنبو بردیزاده، خورشیده عطابایوا، مقیم کریم‌اف، سعید کریم‌اف، حامد پولادوف و نصیر جان سلیم اف. مطالب اصلی «خجند» را شعر، نثر، ترجمه و ادبیات‌شناسی تشکیل می‌دهد.

مقاله‌ای که در بخش ادبیات‌شناسی این شماره از مجله «خجند» به چاپ رسیده است «رواج ترجمه و تفسیر قرآن در عصرهای ۹ - ۱۰» نام دارد که با بررسی «تفسیر طبری» آغاز و به دیگر کوشش‌ها و کارها در این زمینه می‌پردازد. این مقاله با سود جستن از آثار برخی از محققان ایرانی همچون: زنده یادان ذبیح‌الله صفا و ملک الشعراي بهار و نیز استاد گرامی آذرنوش آذرباش، نوشته شده است.